

U T L Å T A N D E

avgivet vid syneförrättning enligt vattenlagen angående sänkning av Transjön för förbättrad torrläggning av marker inom byarna Skruvemåla, Torhult, Lövsåla, Troxhult och Kringlemåla i Gullabo socken och Lindön i Vissefjärda socken av Kalmar län.

Mom. 1. Företagets omfattning och ändamål.

Transjön ligger 4½ 5 km väster om Gullabo kyrka och de marker, om vilkas förbättrade torrläggning fråga är, angivas på vidsittande översiktskarta till sitt ungefärliga läge med röd färgbeteckning. Såsom av företaget beroende hava ansetts de marker, som vid nu rådande vattenstånd dels skadas av översvämningar, dels icke kunna vid medelvattenstånd torrläggas till 1,2 m djup. På den i skala 1:4000 upprättade kartan över området har markernas höjdläge över det antagna jämförelseplanet angivits med små blå siffror. Beskrivning över dem återfinnes i ägobeskrivningen /Bil. I./.

Företaget ligger mellan Halltorpsåns och Lyckebyåns nederböldsområden, vilka i Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1922 å dylika områden fått nummerbeteckning 79 resp 80.

Sökandena have, såsom de under förrättningen slutligt bestämt sina yrkanden, ifrågasatt uppgrävning allenast av avloppet från Transjön-jämte, till åstadkommande av fritt lopp för vattnet mellan huvuddelen av sjön och dess nordligaste vik, rensning i sundet mellan Lövsåla och Troxhult. På kartan äro dessa avloppssträckor utmärkta med dubbla röda linjer.

Mom. 2. Laga hinder, allmänna och enskilda intressen.

För handläggning av förrättningen, som grundar sig på läns-

styrelsens förordnande den 28 augusti 1947, har något laga hinder ej anmälts eller av synemännen kunnat utrönas. Kungl. Kammarkollegiet har den 8 november 1949 beslutit, att för närvarande icke föra talan i ärendet /Bil. D. /.

¹⁻² Fiskerintendenten i Södra distriktet har i avgivet utlåtande /Bil. E / gjort gällande, att fisket i Transjön som följd av den planerade sänkningen torde bli så gott som helt förstört. Möjligen kan en obetydlig del av fiskbeståndet väntas bli kvar. Genom inplantering anses någon förbättring kunna vinnas. På grund härav har han beräknat den årliga skadan på fisket till 180 kronor samt föreslagit inplantering av sutare för ett belopp av 100 kronor. Fiskerintendenten synes vid sina beräkningar icke hava gjort avdrag för kostnaden för båt och fiskredskap eller för tidsspillan vid fisket. Fiskerättsägarna hava varit eniga om, att fisket ur ekonomisk synpunkt är av ringa värde.

Synemännen anse för sin del, att fisket saknar värde såsom näringsfång eller såsom sportfiske. Genom inplantering kan den efter sänkningen väntade minskningen av fiskbeståndet kompenseras. Hinder mot företaget på grund av skada på fisket synes därför icke möta. Ej heller synes genom företaget uppkomma skada eller intrång av annat slag, som enligt vattenlagen utgör hinder.

För företagets genomförande fordras ombyggnad av bron under allmänna vägen Gullabo - Lybecksholm /n:r 506/. Förslaget har i denna del granskats av vägförvaltningen i Kalmar län /Bil. F. /.

Mom. 3. Företagets beskaffenhet.

Genom sänkningen kommer Transjöns areal vid medelvattenstånd att minskas från 35,08 hektar till 20,84 hektar. Företaget är sådan vattenavledning, som omfattas i 7 kap. vattenlagen.

Mom. 4. Fixpunkter.

På plan- och profilritningarna angivna höjdlägen hänföra sig till ett antaget jämförelseplan, som bestämmas genom följande fixpunkter.

Fixp. 1. Höjdläge = +7,23 m. +-format märke inhugget i sten 15 m nord-öst om längdmätningsspunkt 0+55.

Fixp. 2. Höjdläge = +8,69 m. +-format märke inhugget i sten 18 m öster om längdmätningsspunkt 3+25, 14 m norr om landsväg.

Fixp. 3. Höjdläge = +7,70 m. +-format märke inhugget i sten 10 m öster om längdmätningsspunkt 10+85.

Fixp. 4. Höjdläge = +7,17 m. +-format märke inhugget i berg vid Transjöns nuvarande östra strand, 140 m norr om utloppet ur sjön.

Fixpunkterna, som äro lagligen skyddade, få ej rubbas, förstöras eller övertäckas förrän de blivit av lantbruksingenjör ersatta med nya.

Mom. 5. Avloppens dimensioner.

Vid den punkt, där arbetena föreslagits att påbörjas, omfattar nederbördsområdet omkring 1700 hektar. Med hänsyn till områdets topografiska beskaffenhet och nederbörds mängden i trakten har avrinningen vid normala flöden beräknats till 0,8 lit/sek/har. Flodvattenmängden uppgår således till 1,35 m³/sek. Medelavrinningen under vegetationstiden har beräknats till 1/10-del av flodvattenmängden. Bottenlinjen har utlagts med en lutning av omkring 0,5:1000. Bottenbredden har i jordsektion bestämts till 1,0 m och sidolutningen till 1:1,25. I bergsektion är bottenbredden 2,2 m medan sidorna givits en lutning av 1:0,1. Nämda vattenmängder framrinna i det sålunda dimensionerade avloppet under vattendjup ej överstigande 1,15 m vid flöden och 0,35 m vid medelvattenföring.

Genom Sundet mellan Lövsåla och Trozhult skall upptagas en

Li ränna med bottenbredd 2,0 m och sidolutning 1:1,5.

För utrönande av sjösänkningens inverkan på från sjön mera avlägsna markområden har förslag upprättats beträffande ett antal sidodiken, betecknade 2 - 9, vilka dock icke avsetts att komma till utförande. På kartan äro dessa diken angivna med blå linjer.

Avloppens bottenlägen i brytpunkterna, lutningar och dimensioner finnas angivna på profilritningarna.

Mom.6. Broar och trummor.

Av företaget berörd bro för allmänna vägen Gullabo - Lybecks-holm är grundlagd på allt för djup för att kunna bibehållas i oförändrat skick. Den är dessutom ganska bristfällig. Bron skall ersättas med en kulvertledning med en inre diameter av minst 2000 mm. Till ökande av vattenförande sektionsarean skall rörets inre underkant ligga på höjden +4,80 m /ca 40 cm under det öppna avloppets botten./

På det länets ostridigt att bron byggts efter den 1 januari 1980 åligger det vägförbundet att utföra och bekosta ombyggnaden.

För övrigt skola inga broar eller trummor ombyggas i samband med grävningsarbetena.

Mom.7. Ersättningar.

För upplåtelse av mark till huvudavloppets bredning samt för intrång genom uppläggning av schaktningssmassor skall ersättning utgå med belopp, som angivas i ersättningslängden /Bil. K./. För markupplåtelse har ersättning beräknats efter den i anspråk tagna markens nuvarande värde samt för intrång efter den av upplag täckta markens värde efter företagets genomförande.

Angivna ersättningar skola utgå en gång för alla och tillgodoräknas ersättningsstegen vid kostnadernas slutliga fördelning.

För övrigt skola, med undantag av nedan angiven avgift till fiskets underhållande, inga ersättningar utgå vid detta företag.

Mom.8. Båtnad och kostnadsfördelning.

Båtnaden för i företaget ingående marker har uppskattats i den ordning, varon stadgas i 10 kap. 60 § vattenlagen och med tillämpning av de grunder, som angives i 7 kap. 22 § samma lag. Markvärdet vid full torrläggning har bestämts med hänsyn till jordart, läge m.m. Nuvarande värdet har ansetts utbära viss del av värdet vid full torrläggning och vara beroende av höjdläget i förhållande till de försumpande vattenytorna. Vid båtnadsuppskattningen har även beaktats den förmån av bättre betingelser för jordens brukning, som uppkommer därigenom att öppet avlopp igenlägges med rör, flyttas till särskildad eller gives med hänsyn till brukningen lämpligare sträckning. Resultatet av uppskattningen har införts i värderingslängden /Bil. I./.

Båtnaden uppgår vid utförande jämväl av sidodikena 2 - 9, till 40.756 kronor 50 öre.

Kostnaden för företaget har, sidodiken inbegripna, beräknats till 51.120:- kronor, inberäknat kostnad för inplantering av sutare. Kostnaden överstiger således båtnaden. Relativa kostnaden /kostnaden i förhållande till båtnaden/ blir 1,25428. Av hithörande utredning jämlikt 7 kap. 24 § vattenlagen /Bil. M./ framgår, att dike 3 uppströms punkt 40+30 och dike 7 äro ur ekonomisk synpunkt särskilt ogynnsamma. Om dessa uteslutas, nedbringas kostnaden till 45.020:- kronor medan båtnaden sjunker till 36.976:- kronor. Relativa kostnaden blir 1,21755. Även vid ett sålunda inskränkt företag uppgår kostnaden alltså till ett högre belopp än båtnaden.

Som ovan angivits har endast näyrkets uppgrävning av sjöns avlopp samt viss rensning i sjön för en beräknad kostnad av 27.400:- kronor. Båtnaden vid företagets utförande på detta sätt blir, eftersom relativa kostnaden icke undergår någon ändring, 22.504 kronor 27 öre.

I kostnadsfördelningslängden /Bil. N./ har den för marker ut- med sidodikens beräknade båtnaden reducerats med ett belopp, motsva- rande kostnaden för resp sidodiken dividerad med samfällighetens rela- tiva kostnad eller

Dike 2	$\frac{2.150:-}{1,21754} =$	1.765:85 kr
Dike 3 till 40+30	$\frac{3.600:-}{1,21754} =$	2.956:78 "
Dike 4	$\frac{3.840:-}{1,21754} =$	3.153:88 "
Dike 5	$\frac{1.530:-}{1,21754} =$	1.256:62 "
Dike 6	$\frac{2.580:-}{1,21754} =$	2.119:02 "
Dike 8	$\frac{1.020:-}{1,21754} =$	837:75 "
Dike 9	$\frac{2.900:-}{1,21754} =$	2.381:83 "
S u m m a		14.471:73 kr

I nyssnämnda längd have de sålunda beräknade avdragen förde- lats på berörda fastigheter. Återstående del av båtnaden utgör resp fastigheters båtnad genom företaget, vilken läggs till grund vid för- delningen av kostnaderna.

I kostnadsfördelningslängden har varje fastighets andel i kost- naden för företaget angivits såväl i kronor efter det upprättade kost- nadsförslaget som i procenttal.

Kostnaderna för snöförrättningen skola, om företaget kommer till stånd, jämväl fördelas efter nyssnämnda andelstal, men skola vid förrättningens avslutande, om så fordras, av sökandena omedelbart förskjutas.

Den som ej är sökande till förrättningen eller förenat sig med sökandena är ej skyldig vidkännas större bidrag till kostnaderna för företaget. En som svarar mot värdet å den båtnad, som beredes hans

mark. Vilka delägare, som anses som sökande eller jämställda med sökande, angivas i kostnadsfördelningslängden med förkortningen "sök".

Nom. 9. Sökandenas andel.

Av den för företaget beräknade båtnaden 22.504 kronor 27 öre, belöper 12.590 kronor 25 öre eller 55,9460 procent på fastig- heter, tillhöriga sökandena. I vattenlagen angivna villkor för att jämväl den som ej sökt företaget skall vara pliktig tege del i kost- naden, äro således uppfyllda.

Nom. 10. Företagets utförande.

Ifråga om företagets utförande bestämes:

- 1/ Företagets utförande skall o besörjas av en styrelse, som utses av delägarna vid allmänt samträde, därvid varje delägare har rösträtt efter det andelstal, som är bestämmande för hans skyldighet att tege del i kostnaderna för företaget; dock må ingen utöva rösträtt för mer än en femtedel av delägarnas sammanlagda vid sammanträdet företrädde andelstal. Angående styrelsens skyldigheter och befogenhet hänvisas till bestämmelserna i 3 kap. 15 och 17 - 21 §§ vattenlagen samt till i nom. 12 av detta ut- stående givna föreskrifter.
- 2/ Företaget skall utföras i enlighet med de upprättade förslags- ritningarna.
- 3/ Innan arbetet påbörjas skall emålen om styrelseval säras till länsstyrelsen i Kalmar län dit även uppkommande ändringar i styrelsens sammansättning skola anmälas.
- 4/ Där avlopp följer räkning skall uppgrävningen ske på sådant sätt att bottens mittlinje kommer att sammanfalla med räkningen.
- 5/ Jord och sten, som uppschaktas ur avloppet vid dettas upptagande eller rensning, ^{må} läggas vid sidan av detta, dock icke närmare kanten än 1.0 m och ej i brantare län lutning än avloppets

sidolutning.

6/ I upplagda jordsträngar skola öppningar med bottenbredd 0,3 m sidolutning 1:1,0 anordnas vid sveckor i marken, tillstånd samt i övrigt på minst var 40:de meter, på det dagvattnet. kunna avrinna från angränsande terräng.

7/ Till eventuella inträffande ras skola oförtövat avhjälpas och erforderliga förstärkningsåtgärder vidtages.

8/ Under arbetet får vatten icke undärras eller påsläpas så att skada sker.

9/ I god tid innan arbete påbörjas i närheten av allmän väg skall vägförvaltningen underrättas och av denna lämnade anvisningar skola lämnas till noggrann efterrättelse.

10/ Arbetens skola utlämnas på entreprenad åt en eller flera därför lämpliga personer på de villkor, som befinnas för delägarna mest ändamålsenliga och betryggande.

11/ Arbetena må begynna omedelbart efter det detta utlåtande vunnit laga kraft samt skola vara bragta till slut senast den 1 september 1953.

12/ Avsättning jämlikt bestämmelserna i 13 kap. 1 § vattenlagen skall efter anmälan göras av lantbruksingenjör.

Mom. 11. Framtida underhållet.

Avloppet, liksom även den rensade sträckan i Transjön, skola omsorgsfullt underhållas genom regelbundna rensningar och här styrelsen att härvid tillse och verkställa. Rensnings- och underhållsarbete-na böra utföras 2 tider, då arbetet åstadkommer så ringa skada som möjligt. Av rensningsjord förorsakat intrång skall tälas utan ersättning. Kostnaderna fördelas efter samma grunder som gälla vid arbetets första utförande.

Kostnad för rensnings- eller underhållsåtgärd, som föranletts

av enskild persons Åverkan eller försummelse, må uttagas av denna.

Markägarna skola genom stängsel eller på annat sätt skydda avloppet från nedtrampning av betande djur. Av betesdjur förorsakad skada skall omedelbart botas av djurägaren.

Uppdämning eller annan åtgärd, som hindrar vattnets fria lopp, må på inga villkor tillåtas eller tälas.

Mom. 12. Organisation.

Av styrelsens medlemmar skall en vara ordförande och verkställande ledamot. Det åligger styrelsen:

att ombesörja arbetenas utförande och kontrollera desamma - i den mån så finnes nödigt med biträde av sakkunnig person-,

att i mån av arbetets fortgång verkställa utdebitering av för arbetenas bedrivande erforderliga medel,

att föra räkenskaper över handhavda medel, vilka räkenskaper skola minst en gång om året framläggas för delägarna i och för granskning,

att för sistnämnda ändamål och då så eljest finnes nödigt genom kring-sä sänd kallelselista, på vilken kallade delägare teckna sina namn, eller på i 7 kap. 64 § vattenlagen angivet sätt senast åtta dagar i förväg kalla delägarna till sammanträde för gemensamma angelägenhetens dryftande och därvid föra protokoll, samt

att i övrigt vidtaga de åtgärder, som för företagets ändamålsenliga utförande och underhåll kunna finnes nödigt.

Mom. 13. Övriga yrkanden.

Yrkanden, vilka under förrättningen framkommit men ej blivit behandlade i detta utlåtande, föranleda icke någon synemännens åtgärd.

Mom. 14. Avgift till fiskets upphjälpende.

Till avhjälpande av genom sjösänkningen heferad skada på fisket skall på företagets bekostnad inplanteras sutare för en kostnad av 100:- kronor. Beloppet skall så snart Transjön sänks inbetalas

14 till Kalmar läns södra hushållningshållskap för att av dess fiskeritjänsteman användas för sagde ändamål.

Mom.15. Domstolsavgift.

Såsom bidrag till vattendomstolarnas organisation och verksamhet skall, så snart förrättningen vunnit laga kraft, till länsstyrelsen i Kalmar län erläggas avgift, utgörande till en och en halv för tusen av båtnaden eller 33 kronor 76 öre.

Mom.16. Företagets namn.

Företaget skall benämnas "Transjöns sänkingsföretag år 1949".

Mom.17. Aktförvarare.

Avskrifter och kopior av vid denna förrättning upprättade handlingar och ritningar skola förvaras hos styrelsens ordförande.

Mom.18. Besvärshänvisning.

Talan mot åtgärd eller beslut vid förrättningen eller mot detta utlåtande föres vid Söderbygdens vattendomstol, adr. S t o c k h o l m, till vilken besvären för att komma under prövning skola vara ingivna inom sextio dagar från nedanskrivna dag.

I besvären, som skola ingivas i tre exemplar, skola fullständigt upptagas klagandens alla påståenden och skälen därtill; och skola vid besvären föres de handlingar klaganden vill åberopa till stöd för ändringsöskandet.

Mom.19. Underställning.

På grund av ved sålunde utretts lämnas, i ved på synemännen ankommer, medgivande till företaget.

Jämlikt bestämmelserna i 7 kap. 45 § vattenlagen skall, enär företaget avser sänkning av sjö, utlåtandet prövas av Söderbygdens vattendomstol.

Skruvemåla den 12 december 1949.

Erik Persson.

J. R. Larsson

SÄRSKILT YTTRANDE AV FÖRRÄTTNINGSMANNEN.

Kostnaden för företaget, i den omfattning det är avsett att komma till utförande, överstiger båtnaden med 4.895 kronor 73 öre. Ur ekonomisk synpunkt är företaget således ofördelaktigt.

Av företaget berörda odlade och odlingsbara marker utgöres av torvjordar av varierande mäktighet på botten av delvis starkt stembunden och blockig morän. Där torvjordlaget är tunt hava blocken börjat träda i dagen till hinder för brukningen. Vissa ågofigurer äro redan så starkt stenbemängda att det visat sig omöjligt att hålla dem under plog. Efter ytterligare torrläggning torde markytens hopsjunkning komma att försiggå i snabbare takt. Den genom företaget vunna förbättringen kan därför för stora områden väntas bliva av tämligen kort varaktighet.

Uppenbarligen har fiskerintendenten vid sine beräkningar icke gjort avdrag för kostnaden för båt och fiskredskap eller för tidsspillen vid fisket. Även om verkliga förlusten således blir avsevärt mindre än hans beräkningar giva vid handen, så torde dock kvarstå någon skada, som icke helt kan avhjälpas genom den föreslagna inplantningen. Vid sådant förhållande synes företaget, eftersom kostnaden överstiger båtnaden, jämlikt bestämmelserna i 7 kap. 38 § vattenlagen möta laga hinder.

Jag vill ytterligare framhålla att fisket, även om det ur ekonomisk synpunkt saknar betydelse, dock skänker sina utövare en viss trevnad och bereder tillfälle till avkoppling. Sjön är till större delen tämligen grund. Efter sänkning kan den därför befars ganska snabbt växa igen. Låt vara att den icke har större värde ur naturskönhetssynpunkt. Av sänkningen uppkommande igenväxning kan dock väntas förorsaka sådan bestående ändring av naturförhållandena, varigenom minskad trevnad för närboende är att befara.

Efter genomförandet av pågående vattenavledningsarbeten vid Lyckebyån är Transjön den enda kvarvarande sjö av betydelse i trakten. De tillfällen den giver till bad och rekreation måste därför skattas tämligen högt.

Jag anser därför att Åtgärden på grund av bestämmelserna i 7 kap. 39 § vattenlagen skulle möta hinder, även om densamma jämlikt bestämmelserna i 7 kap. 38 § vattenlagen vore tillåten.]

På grund härav anser jag, att styrelsen icke bort lämna medgivande till det sökta företaget.

Skruvemåla den 12 december 1949.

Eusebius

Lä

Söcken och hemman	Registernummer	Mantel	Ägare
Gullabo socken			
Skrumåla	119	0.1	Gottfrid Johansson
"	12	$\frac{1}{8}$	Karl Larsson
"	18	$\frac{1}{48}$	Albert Svensson
"	16	$\frac{1}{16}$	Lennart Pettersson
"	12	$\frac{1}{8}$	Carl O. Larsson
"	15	$\frac{1}{8}$	Lennart Pettersson
"	145	$\frac{1}{8}$	Gunnar Larsson o. Olof Karlsson
"			Saml. till Skrumåla
"	12	$\frac{3}{32}$	Sven Petterssons stbh
"	14	$\frac{3}{32}$	Birger Gustafsson
"	18	$\frac{3}{32}$	Olof Persson
"	13	$\frac{3}{32}$	Fridolf o. Gustav Persson
"	19	$\frac{3}{32}$	Larl Persson

Transp

	99 -			99 -	120 53	0.4399
	355 -			355 -	432 24	1.5775
	609 -			609 -	741 50	2.7062
	563 50					
	2470 -	1683 71		1349 79	1643 42	5.9979
	86 -	58 62				
	2157 -	2036 33		148 05	180 27	0.6579
	34 50	23 52				
batun	875 -	826 05		59 93	72 97	0.2663
	1330 50					
shand	100 -	94 40		1336 10	1626 77	5.9371
	956 -			956 -	1163 98	4.2481
	309 -			309 -	376 23	1.3731
	842 -			842 -	1025 17	3.7415
	196 -			196 -	238 63	0.8709
	426 50					
	2610 -	1508 15		1528 35	1860 84	6.7914
	1512 -	873 68				
	422 -			1281 82	1560 67	5.6959
	720 -	498 50				
	16.673 -	7.602 96		9.070 04	11.043 22	40.3037

	1	99 -		99 -	120 53	0.4399
	2-5	355 -		355 -	432 24	1.5775
	6-13	609 -		609 -	741 50	2.7062
sok	14-21	563 50				
	22-31	2470 -	1683 71	1349 79	1643 42	5.9979
sok	32	86 -	58 62			
	33-45	2157 -	2036 33	148 05	180 27	0.6579
sok	46-47	34 50	23 52			
	80-84 + brukningsstatistisk	875 -	826 05	59 93	72 97	0.2663
	93-113	1330 50				
	brukningsstatistisk	100 -	94 40	1336 10	1626 77	5.9371
	114-122	956 -		956 -	1163 98	4.2481
	123-124	309 -		309 -	376 23	1.3731
	125-126 a	842 -		842 -	1025 17	3.7415
	127-129	196 -		196 -	238 63	0.8709
	130-133 a	426 50				
	134-161	2610 -	1508 15	1528 35	1860 84	6.7914
	178-185	1512 -	873 68			
	186-189	422 -		1281 82	1560 67	5.6959
	190-195	720 -	498 50			
		16.673 -	7.602 96	9.070 04	11.043 22	40.3037

Ägofig	Bruttoåtnad		Avdrag för ö- dodiken, som ic- ke ingå i företaget		Nettoåtnad		Kostnad		Verklig kostnad
	kr	ö	kr	ö	kr	ö	kr	ö	%
	16.673	-	7602	96	9070	04	11.043	22	40.3037
01-210	227	-			227	-	276	38	1.0087
11-213, 219-255	857	-							
14-248	5580	-	2488	14	3948	86	4807	93	17.5472
156-270	1493	-	665	74					
171-276, 279, 281-282	1635	50	1256	62	1727	64	2103	47	7.6769
177, 280, 283-287	521	50							
188-292	804	-			804	-	978	92	3.5727
193-295a	411	-							
196-299	490	-	339	25	561	75	683	95	2.4962
207-317	546	50			546	50	665	38	2.4284
218-322	372	-			372	-	452	92	1.6530
223-325	239	-			239	-	290	99	1.0620
226-329	491	-							
230-357	3502	50	1498	61	2494	89	3037	65	11.0863
238-362, 376	1450	-	620	41					
233-369a, 375	1485	-			2314	59	2818	12	10.2851
27-380	198	-			198	-	241	07	0.8798
	36.976	-	14.471	73	22.504	27	27.400	-	100.0000
Skruvemåla den 12 december 1949.									
Kronviken									

Eric Persson

J. B. Larsson